

Έφη Γιαννακοπούλου

From: "ENB SA" <mail@enb.gr>
To: <tee@tee.gr>
Cc: <deltio-yli@central.tee.gr>
Sent: Δευτέρα, 22 Ιουνίου 2009 5:17 μμ
Attach: ENM_2009_june22.pdf; FALHRO-a3.pdf
Subject: ΑΝΑΠΛΑΣΗ & ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΦΑΛΗΡΙΚΟΥ ΟΡΜΟΥ

ΤΕΕ		ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΚΕΑΔ
Αρ.Πρ.	172 73	ΓΝΩΣΗ	ΤΡΟΔ ΤΡΑΠΕΖΕΥΚ.
Ημ/νία	23-6-09		(2)

21. 6. 2009 Σοφ. Χαρ. Ξανθ. (64)
 - 24. 6. 2009 Δελ. Πρεβ. (enb)
 - 24/6/09 - ΜΕ Χωροoff (11)
 - ΜΕΠΑΑ (11)
 ΔΔΣΧ. (enb.)

Exarchou & Nikolopoulos Consulting Engineers Overseas SA
 62-64 Grammu Street, GR-151 24 Marousi, Athens, Greece
 Tel. +30 210 8052501 to -503 Fax +30 210 8066571
 Email: mail@enb.gr Web: <http://www.enb.gr>

Μαρούσι, 22 Ιουνίου 2009

Προς τον
Κύριο Γιάννη Αλαβάνο
Πρόεδρο του Τ.Ε.Ε.

Θ Ε Μ Α : Ανάπλαση και αξιοποίηση περιοχών Φαληρικού Όρμου

- Οικολογικό Πάρκο κλπ μεταξύ Κηφισού και Ιλισού
- Πολιτιστικό / Εκπαιδευτικό Πάρκο στον πρώην Ιπποδρόμο

Κύριε Πρόεδρε,

Πληροφορήθηκα από το Ενημερωτικό Δελτίο της 1^{ης} τρέχοντος για το Διεθνές Διήμερο που διοργανώθηκε από το Τ.Ε.Ε με θέμα «Οι επιπτώσεις από την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων σε Πεκίνο, Αθήνα, Σίδνεϊ, Βαρκελώνη - Αξιοποίηση Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων και Έργων» και ελπίζω οι αρμόδιοι μα λάβουν υπόψη τους τα σχετικά συμπεράσματα.

Ως μελετητής υδραυλικών έργων ο οποίος συμμετείχε στην ομάδα ΦΑΛΗΡΟ 21 που εκτόνησε την «Ολοκληρωμένη Μελέτη Σχεδιασμού Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων και Ανάπλαση περιοχών Φαληρικού Όρμου» σας στέλνω το συνημμένο Ενημερωτικό Σημείωμα σχετικό με την αντιπλημμυρική προστασία, το θαλάσσιο μέτωπο του Λεκανοπεδίου και τις πηγές νερού για την δημιουργία πράσινου, λιμνών αναψυχής κλπ.

Το υπόψη Ενημερωτικό Σημείωμα θεωρώ σκόπιμο να δημοσιευθεί στο Ενημερωτικό Δελτίο του Τ.Ε.Ε επειδή τα **στοιχεία και δεδομένα** που περιέχονται σ' αυτό για τα πιο πάνω σοβαρά θέματα, τα οποία θα πρέπει να τα πληροφορηθούν και να τα λάβουν υπόψη τους:

- α) οι συνάδελφοι που ασχολούνται με αναπλάσεις και αξιοποιήσεις στο Φαληρικό Όρμο (πχ: Οικολογικό Πάρκο κλπ. μεταξύ του Κηφισού και Ιλισού και εθνική Λυρική Σκηνή, Εθνική Βιβλιοθήκη και Πολιτιστικό / Εκπαιδευτικό Πάρκο στο χώρο του πρώην Ιπποδρόμου) και
- β) η πολιτεία, για να ολοκληρώσει τα αντιπλημμυρικά Κανάλια Μοσχάτου και Καλλιθέας, **με τα οποία και μόνο** θα εξασφαλιστεί η αντιπλημμυρική προστασία στις χαμηλές πυκνοκατοικημένες περιοχές Μοσχάτου Καλλιθέας και στις Ολυμπιακές και λοιπές εγκαταστάσεις και θα αποκτήσει το χαμένο θαλάσσιο μέτωπο το Λεκανοπέδιο

Είμαι στη διάθεσή σας για οτιδήποτε σχετικό απαιτηθεί.

Ανδρέας Νικολόπουλος
Πολ. Μηχανικός - Μελετητής Υδραυλικών Έργων

Συνημμένο

Ενημερωτικό Σημείωμα και Σχέδιο

Κοινοποίηση :

κ^ο Ε. Ευθυμιάτου και κ^ο Χ. Ντζοΐδου

Ενημερωτικό Σημείωμα σχετικό με την
ΑΝΑΠΛΑΣΗ & ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΦΑΛΗΡΙΚΟΥ ΟΡΜΟΥ
(Αντιπλημμυρική προστασία - Θαλάσσιο μέτωπο και Πράσινο)

Στο Διεθνές Διήμερο, που οργανώθηκε με επιτυχία από το Τ.Ε.Ε. με θέμα : «Οι επιπτώσεις από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων σε Πεκίνο, Αθήνα, Σίδνεϊ, Βαρκελώνη - Αξιοποίηση Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων και Έργων», διατυπώθηκαν από πολλούς συμμετέχοντες ενδιαφέρουσες διαπιστώσεις, απόψεις και προτάσεις κυρίως για την αξιοποίηση των Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων και ασφαλώς τα συμπεράσματα θα τεθούν υπόψη των αρμοδίων.

Ως υπεύθυνος μελετητής υδραυλικών έργων *, ο οποίος συμμετείχε στο Φάκελο για την ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα και συνέχεια στην Ομάδα ΦΑΛΗΡΟ 21 που εκτόνησε την «Ολοκληρωμένη Μελέτη Σχεδιασμού Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων και Ανάπλασης περιοχών Φαληρικού Όρμου» με την οποία κατασκευάστηκαν οι Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις και το μεγαλύτερο μέρος των Έργων υποδομής, αισθάνομαι την ανάγκη για μια ακόμα φορά, να επισημάνω συνοπτικά τα παρακάτω **δεδομένα**, σχετικά με : α) τις πηγές νερού άρδευσης για τη δημιουργία πρασίνου και β) την αντιπλημμυρική προστασία και το θαλάσσιο μέτωπο του Λεκανοπεδίου.

α) Πηγές νερού άρδευσης για τη δημιουργία πρασίνου, λιμνών αναψυχής κλπ.

Στα πλαίσια της Ολοκληρωμένης Μελέτης εκπονήθηκε Έρευνα/Μελέτη για τις πηγές αρδευτικού νερού όπου εξετάστηκαν (τεχνικά, οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά) όλες οι υφιστάμενες δυνατότητες πηγών νερού (επιφανειακά και υπόγεια νερά, αφαλάτωση, επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων λυμάτων) για άρδευση και λοιπές χρήσεις στο Λεκανοπέδιο της Αθήνας. Από την υπόψη έρευνα/μελέτη προέκυψε ότι η μόνη **εφικτή και σταθερή πηγή νερού αποτελεί η επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων λυμάτων**, που παράγονται και θα συνεχίσουν να παράγονται και στο μέλλον, κατά εκατοντάδες χιλιάδες κυβικά την ημέρα, στο Κέντρο Επεξεργασίας Λυμάτων Ψυττάλειας.

Επειδή τα επεξεργασμένα λύματα που παράγονται στην Ψυττάλεια και απορρίπτονται μέχρι και σήμερα στη θάλασσα δεν μπορούν, για πολλούς **ουσιαστικούς λόγους** (οικονομικοτεχνικούς και κυρίως επειδή δεν διατίθεται στην Ψυττάλεια χώρος για την επιπλέον επεξεργασία των λυμάτων για να μπορούν να χρησιμοποιηθούν για άρδευση) να επιστρέψουν στις περιοχές του Λεκανοπεδίου όπου προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν (όπως : Ελαιώνα, Φαληρικό Δέλτα, Μητροπολιτικό Πάρκο Ελληνικού κλπ), προτάθηκε να δημιουργηθεί **Κέντρο Ανάκτησης Νερού σε κατάλληλη θέση στον Ελαιώνα (ΚΑΝΕ)**. Στο Κέντρο αυτό θα γίνεται επεξεργασία ενός μέρους από την υγρά φάση των λυμάτων από τον ΚΑΑ (η επεξεργασία αυτή γίνεται σήμερα στην Ψυττάλεια), ενώ η ιλύς θα συνεχίζει να επεξεργάζεται στο υφιστάμενο Κέντρο στην Ψυττάλεια.

Για την επαναχρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων του ΚΑΝΕ μελετήθηκαν όλα τα αναγκαία έργα παραγωγής, μεταφοράς, αποθήκευσης και διανομής του νερού άρδευσης από τα οποία κατά τη φάση των Ολυμπιακών Έργων 2004 κατασκευάστηκαν τα παρακάτω :

- Υπόγεια δεξαμενή νερού 5.000 μ³ κοντά στο προβλεπόμενο Οικολογικό Πάρκο αριστερά του π. Κηφισού,
- Αγωγός μεταφοράς νερού από τη δεξαμενή μέχρι το Φλοίσβο και την Εσπλανάδα και
- Πλήρες υπόγειο αρδευτικό δίκτυο διανομής νερού στην περιοχή π. μεταξύ Ιλισού και Φλοίσβου και Εσπλανάδας.

Τα έργα αυτά δεν λειτούργησαν μέχρι σήμερα επειδή δεν δημιουργήθηκε ακόμη το ΚΑΝΕ.

β) Αντιπλημμυρική προστασία και θαλάσσιο μέτωπο του Λεκανοπεδίου

Στα πλαίσια της πιο πάνω Ολοκληρωμένης Μελέτης, επικαιροποιήθηκε ο υφιστάμενος Σχεδιασμός αντιπλημμυρικής προστασίας που είχαμε εκπονήσει τη δεκαετία του '80, για την αντιπλημμυρική προστασία των χαμηλών πυκνοκατοικημένων περιοχών των Δήμων Μοσχάτου και Καλλιθέας, οι οποίες ακόμα και σήμερα κινδυνεύουν από καταστροφικές πλημμύρες επειδή δεν ολοκληρώθηκαν στα πλαίσια των Ολυμπιακών Έργων τα προβλεπόμενα αντιπλημμυρικά έργα.

Ο επικαιροποιημένος Σχεδιασμός αντιπλημμυρικής προστασίας περιλαμβάνει, μεταξύ των άλλων, τη διευθέτηση του π. Ιλισού και τη δημιουργία αντιπλημμυρικών καναλιών μεγάλων διαστάσεων στο Μοσχάτο και στην Καλλιθέα, στη θέση που σήμερα βρίσκεται η υπερυψωμένη παραλιακή Λ. Ποσειδώνια. Το γεγονός αυτό ισοδυναμεί με την επαναφορά της θάλασσας στην θέση που βρισκόταν πριν από τις αλόγιστες επεκτάσεις των ακτών και την κατασκευή της υπερυψωμένης παραλιακής Λεωφόρου Ποσειδώνια και εξασφαλίζει την αντιπλημμυρική προστασία στις χαμηλές περιοχές Μοσχάτου και Καλλιθέας και στις Ολυμπιακές κλπ. Εγκαταστάσεις. Σημειώνεται ότι η υπερυψωμένη παραλιακή Λ. Ποσειδώνια προβλέπεται να μεταφερθεί κατάντη και σε χαμηλά υψόμετρα και ότι ο ένας κλάδος της υπόψη νέας Λεωφόρου έχει ήδη κατασκευαστεί στην προβλεπόμενη θέση στα πλαίσια των Ολυμπιακών Έργων.

Στα πλαίσια των Ολυμπιακών Έργων υλοποιήθηκαν, μεταξύ των άλλων, τα παρακάτω :

- Η διευθέτηση του π. Ιλισού και τα έργα προστασίας της εκβολής από τα ανοικτής θάλασσας κύματα.
- Από τα αντιπλημμυρικά κανάλια Μοσχάτου και Καλλιθέας κατασκευάστηκαν οι κάθετοι κλάδοι τους και οι εκβολές τους στη θάλασσα, ενώ τα οριζόντια τμήματα που προβλέπονται στη θέση της υφιστάμενης υπερυψωμένης παραλιακής Λ. Ποσειδώνια δεν υλοποιήθηκαν και παρέμειναν να κατασκευαστούν σε Μετα-Ολυμπιακή φάση. Δυστυχώς, για διάφορους λόγους, το σημαντικό αυτό έργο δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα και οι χαμηλές περιοχές του Φαληρικού Όρμου παραμένουν χωρίς θαλάσσιο μέτωπο, εγκλωβισμένες και κινδυνεύουν από τις πλημμύρες.

Επισημαίνεται ότι τα παραπάνω δεδομένα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη :

- Από τους μελετητές ανάπλασης και αξιοποίησης περιοχών του Φαληρικού Όρμου [π.χ. δημιουργία Εθνικής Λυρικής Σκηνής και Βιβλιοθήκης καθώς και Πολιτιστικού / Εκπαιδευτικού Πάρκου (στο χώρο του τέως Ιπποδρόμου) με δωρεά του ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος», καθώς και Οικολογικό Πάρκο κλπ. (στο χώρο μεταξύ Κηφισού και Ιλισού) από τα Ολυμπιακά Ακίνητα και το Υπουργείο Πολιτισμού] και

- Από την πολιτεία, για την ολοκλήρωση των έργων που δεν ολοκληρώθηκαν στα πλαίσια των Ολυμπιακών Έργων και παρέμειναν να ολοκληρωθούν στην Μετα-Ολυμπιακή φάση. Με τα έργα αυτά και μόνο θα αντιμετωπιστούν σοβαρά προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί τις τελευταίες δεκαετίες κυρίως από τις αλόγιστες ανθρώπινες επεμβάσεις στις παραλιακές περιοχές Μοσχάτου και Καλλιθέας.

Από τα παραπάνω είναι φανερό ότι :

- οι περιοχές Ελαιώνα, Φαληρικού Δέλτα και Μητροπολιτικού Πάρκου στο Ελληνικό και γενικά το Λεκανοπέδιο δεν πρόκειται να αποκτήσουν αστικό και περιαστικό πράσινο και ανάπλαση εάν δεν επαναχρησιμοποιηθούν τα επεξεργασμένα λύματα που παράγονται καθημερινά στην Αθήνα, και τέλος,
- δεν πρόκειται να εξασφαλιστεί αντιπλημμυρική προστασία στις χαμηλές πυκνοκατοικημένες περιοχές Μοσχάτου και Καλλιθέας και να αποκτήσει το χαμένο θαλάσσιο μέτωπο το Λεκανοπέδιο στο Φαληρικό Όρμο εάν δεν ολοκληρωθούν τα αντιπλημμυρικά κανάλια Μοσχάτου και Καλλιθέας.

Ανδρέας Νικολόπουλος

Πολ. Μηχ/κός - Μελετητής Υδραυλικών Έργων

- Η εταιρεία ΕΞΑΡΧΟΥ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΜΠΕΝΣΑΣΣΩΝ Σύμβουλοι Μηχανικοί ΕΠΕ, δραστηριοποιείται από 50 χρόνια περίπου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, στο Σχεδιασμό και επίβλεψη υδραυλικών Έργων: Ύδρευση, αποχέτευση, άρδευση, αντιπλημμυρική προστασία και προστασία περιβάλλοντος.

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΦΑΛΗΡΙΚΟΥ ΟΡΜΟΥ

